

כשר? א' א'! מהודר? מבולבלים! תקציר הלכות קניית ארבעת המינים:

בעקבות ריבוי ההכשרים והשיטות, מצוי מאוד שמגיעים לקנות ארבעת המינים ולא יודעים איזה הכשר עדיף, דבר שגורם לפעמים לקנייה של מינים פסולים ולהוצאה כספית מיותרת. בדף זה מסוכמות ההלכות המצויות אליהן יש לשים לב בשעת הקנייה:

1. ערבה: אורכה: 3 טפחים (שו"ע תרנ, א) - 24 סנטימטר (ולחזון איש 29 ס"מ). **כשר:** ערבה נבולה מעט, או שנפלו מעט מהעלים שלה (שו"ע תרמז, ב). **מצווה מן המובחר:** ערבה טרייה, שלא נפלו לה כלל עלים (משנה ברורה שם ס"ק יא, ילקוט יוסף תרמז).

דינים נוספים: א. צריך שלערבה יהיה קנה אדום, אך גם קנה ירוק נחשב אדום ורק קנה לבן פסול (ב"י תרנז, רמ"א שם). **ב.** יש עניין לקנות ערבה עם 'לבלוב' (דהיינו שיש עלה בקצה הערבה), מכיוון שזה מעיד שהראש לא נחתך או שלא נשרו עלים (הליכות שלמה י, יד). **ג.** צריך לקנות ערבי נחל, אבל אין הכוונה לערבה שגדלה בהכרח על הנחל, אלא כך שמה של הערבה (שו"ע כרמב"ם).

2. הדס: אורכו: 3 טפחים (שו"ע תרנ, א) - 24 סנטימטר (ולחזון איש 29 ס"מ) **כשר:** רוב ההדס (13 סנטימטר, לחזון איש 15 ס"מ) משולש - משולש הכוונה, שהבליטות הקטנות מהן יוצאים עלי ההדס יהיו באותו גובה, אך אין חובה שהן יהיו באותו מילימטר, אלא העיקר שיהיו חופפות בנקודה כלשהי. **מצווה מן המובחר:** כל שיעור ההדס משולש (שו"ע תרמו, ה כדעת הרא"ש).

דינים נוספים: במידה ונשרו חלק מהעלים, ההדס כשר כל עוד רובו משולש. במידה ונחתכו עלי ההדס, כל עוד רוב העלה קיים הוא נחשב שלם (תמים דעים רלב), במידה ולא, יש לבדוק האם יש רוב עלים משולשים בהדס וכפי שראינו לעיל.

3. לולב: אורכו: 4 טפחים (תרנ, א) - 32 סנטימטר (ולחזון איש 39 ס"מ). **לאשכנזים: כשר:** כאשר קצה העלה המרכזי נפתח בצורת V, אך עדיין ניכר שמדובר בעלה אחד (חזו"א קמח, ח). **מצווה מן המובחר:** העלה נראה שלם לחלוטין (ביאורי"ה תרמה ד"ה נסדק). **כמו כן** ייתכן מצב, שהעלה המרכזי נחלק לשניים, אך מכיוון שהחלקים נצמדו העלה נראה כאחד. במקרה זה רק אם רוב העלה נחלק הלולב פסול, **ומצווה מן המובחר** שהעלה לא ייחלק כלל (חיי אדם קמח), או שיחלק פחות מטפח (ט"ז).

לספרדים: רק במידה ורוב עלי הלולב נחלקו בצורה שהם נראים כשני עלים הלולב פסול (שו"ע תרמה, ג). יש לציין שדבר זה כמעט ולא מצוי. אם כי יש מצווה מן המובחר שהלולב יהיה סגור לגמרי וכמו האשכנזים לעיל (ילקוט יוסף תרמה, ג).

לולב עקום: מצווה מן המובחר ששדרת הלולב תהיה ישרה ולא יהיה ניכר שהיא עקומה, אך כל עוד היא מתעקמת בצורה סבירה - הלולב **כשר**. כמו כן, במידה ומניחים את הלולב על השולחן והעלים לא נפרדים יש בכך הידור מיוחד.

דינים נוספים: א. לדעת הספרדים, יש עניין שהלולב יהיה מכוסה בקורא (הקליפה החומה שעל הלולב), מכיוון שכך הלולב סגור (חזון עובדיה רצט, הרב אליהו). לדעת האשכנזים עדיף בלי קורא, מכיוון שאי אפשר לנענע אותו כאשר הוא סגור (שדי חמד על פי הרמ"א תרנא, ט). או כי ייתכן שהלולב נסדק ובגלל הקורא לא רואים זאת (אורחות רבינו ב, רלב). **ב.** כדאי שלא לקנות לולב בדיוק בגודל הכשר, מכיוון ששדרת הלולב (ולא העלים) צריכה להיות גבוהה מההדסים בטפח (שו"ע תרנ, א, משנ"ב שם ס"ק ב).

4. אתרוג: גודלו: לפחות כביצה (שו"ע תרמח, כב). **נקודות: בחלק העליון** - במידה וישנה נקודה יחסית שחורה או לבנה בחלק העליון המשופע של האתרוג - האתרוג פסול (שו"ע תרמח, ט כרא"ש). **בחלק התחתון** - שתי נקודות (שחורות או לבנות) כשרות. במידה ויש שלוש נקודות, עדיף לבחור אתרוג אחר מכיוון שהדבר תלוי במיקום הנקודות.

בלעטלאך (כתמים שנוצרו מעלים): במידה והם אינם יוצרים בליטה, האתרוג **כשר**, אפילו אם הם נמצאים על החלק העליון (רמ"א תרמח, יג, משנ"ב ס"ק ג). **מצווה מן המובחר** שהאתרוג יהיה נקי מבלעטלאך (פרי מגדים).

פיטם: במידה והפיטם נפל בזמן הגידול על העץ (וכמו שמצוי למשל באתרוג תימני), האתרוג כשר לכתחילה (רמ"א תרמח, ז, ילקוט יוסף שם, יד). במידה והפיטם נפל לאחר הקטיפה, עדיף לקנות אתרוג אחר, מכיוון שיש פרטי דינים בכך. **עוקץ:** במידה וניטל העוקץ (החלק בו האתרוג מחובר לעץ) לחלוטין, יש לקחת אתרוג אחר, אך אם נשאר מעט עוקץ בולט - כשר (שו"ע תרמח, ח).

דינים נוספים: א. אין צורך לחפש בזכוכית מגדלת פגמים ונקודות, והמדד הוא האם הפגם נראה בעיניים רגילות מהמרחק בו רגילים ליטול את האתרוג (משנה ברורה ס"ק מו, ילקוט יוסף שם). **ב.** יש לקנות אתרוג עם הכשר, כדי לוודא שהאתרוג לא מורכב בלימו, בשנות הערלה וכדומה (למעשה כל המינים צריכים הכשר, אך באתרוג יש להקפיד יותר).

חג שמח! (יש לקנות לולב אחד, אתרוג אחד, שתי ערבות ושלושה הדסים).